

پایان عمر، استاد و رئیس مؤسسه پیشبرد فلسفه برای کودکان ماند و در ۲۰۱۰ م در وست اورنج^۶ نیوجرسی درگذشت.

لیپمن با انجام اقدامات متعدد و بی‌وقفه تلاش کرده است تا به هدف فوق دست یابد (فائدی ۱۳۹۵). برخی از این اقدامات عبارت‌اند از: ۱. تبیین جایگاه تئوریک فلسفه برای کودکان از طریق نوشتن کتاب‌ها و مقالات متعدد. نظیر *زیبایی‌شناسی معاصر*^۷ (۱۹۷۳)؛ *چه اتفاقی در هنر رخ می‌دهد*^۸ (۱۹۶۷)؛ *اکتشاف فلسفی*^۹ (۱۹۶۹)؛ *فلسفه برای کودکان* (۱۹۷۶)؛ *بزرگ‌شدن با فلسفه*^{۱۰} (۱۹۷۸)؛ *فلسفه در کلاس درس*^{۱۱} (۱۹۸۰)؛ *شما یک راننده هستید*^{۱۲} (۱۹۸۳)؛ *فلسفه به مدرسه می‌رود*^{۱۳} (۱۹۸۸)؛ *شما یک رئیس هستید*^{۱۴} (۱۹۹۳)؛ *تفکر در تربیت*^{۱۵} (۱۹۹۱ و ۲۰۰۳)؛ *تفکر کودکان و تربیت*^{۱۶} (۱۹۹۳).

۲- رشد و گسترش عملی فلسفه برای کودکان از طریق تأسیس مؤسسه پیشبرد فلسفه برای کودکان^{۱۷} و شرکت در کنفرانس‌های سالانه فلسفه برای کودکان و نیز اجرای برنامه

Lipman

در وینلند نیوجرسی^۱، در ۱۹۲۲ ماتیو لیپمن^۲ بنیانگذار فلسفه برای کودکان^۳ به دنیا آمد. او در ۱۹۵۳ م موفق به اخذ درجه دکتری از دانشگاه کلمبیا شد و تا ۱۹۷۲ م در همان دانشگاه در مقام استادی خدمت کرد. در همین دوران در کالج‌هایی در شهر نیویورک نیز فعالیت می‌کرد. وی که در طول دوره تدریسش متوجه شده بود، دانشجویانش از توانایی استدلال و تفکر انتقادی برخوردار نیستند، تصمیم گرفت برای آنها دوره‌های آموزش منطقی برگزار کند. اما سرانجام به این نتیجه رسید که باید آموزش مهارت‌های تفکر انتقادی، زودتر از زمان دانشگاه شروع شود. ازین‌رو، به کمک سازمان استعدادهای درخشان امریکا برنامه‌ای مطالعاتی ترتیب داد. از ۱۹۷۲ سمت استادی دانشگاه مونتکلیر امریکا را پذیرفت و در همان سال مؤسسه پیش‌برد فلسفه برای کودکان^۴ را نیز تأسیس کرد. او بر آن شد آن‌گونه که سقراط مدنظر داشت فلسفه را به جایگاه واقعی خویش باز گرداند، به‌نظر او فلسفه، ویژه بزرگ‌سالان نیست و کودکان نیز می‌توانند آن را بیاموزند. او فلسفه را در معنای فلسفیدن به کار برد، کاری که کودکان می‌توانند آن را انجام دهند و به‌طور ذاتی مستعد انجام آن هستند. او برای پیگیری ایده‌هایش در مؤسسه پیشبرد فلسفه برای کودکان برنامه‌ای درسی برای انتقال فلسفه به میان شاگردان تمام پایه‌ها^۵ طراحی کرد. لیپمن تا

^۶ West Orange

^۷ Contemporary Aesthetic

^۸ What Happens in Art

^۹ Discovering Philosophy

^{۱۰} Growing Up With Philosophy

^{۱۱} Philosophy in the Classroom

^{۱۲} You are the Driver

^{۱۳} Philosophy Goes to School

^{۱۴} You are the Boss

^{۱۵} Thinking in Education

^{۱۶} Thinking Children and Education

^{۱۷} Institute for the Advancement of Philosophy for children

^۱ Vineland, New Jersey

^۲ Lipman Matthew

^۳ Philosophy for children

^۴ Institute of Advanced Philosophy for Children (IAPC)

^۵ K-۱۲

فلسفه برای کودکان در بسیاری از مدارس امریکا؛
۳- تدوین برنامه درسی فلسفه برای کودکان، شامل ۱۸ کتاب در قالب قصه، داستان کوتاه و رمان برای کودکان به همراه راهنماهای آموزشی آنها برای معلمان. اسامی این کتاب‌ها عبارت‌اند از:

- الفی^۱ (۱۹۸۷) و تفکر دسته‌جمعی^۲ (۱۹۸۸)؛ راهنمای آموزشی الفی. برای پایه‌های اول و دوم؛ پیکسی^۳ (۱۹۸۱)؛ به دنبال معنی^۴ (۱۹۸۲)؛ راهنمای آموزشی پیکسی. برای پایه‌های سوم و چهارم.
- کیو و گس^۵ (۱۹۸۲)؛ شگفتی در دنیا^۶ (۱۹۸۴)؛ راهنمای آموزشی کیو و گس. برای پایه‌های چهارم و پنجم.
- کشف هاری استاتلمیر^۷ (۱۹۷۴) و راهنمای آموزشی آن با نام کاوشگری فلسفی^۸ (۱۹۷۵). برای پایه‌های پنجم و ششم. بعدها لیپمن هری پریم^۹ (۱۹۸۷) را نیز نوشت؛

- لیزا^{۱۰} (۱۹۸۳) و پژوهش اخلاقی^{۱۱} (۱۹۹۴). راهنمای آموزشی لیزا برای پایه‌های ششم و هفتم؛
- سوکی^{۱۲} (۱۹۷۸) و نوشتن چرا و چگونه^{۱۳} (۱۹۸۰) راهنمای آموزشی سوکی. برای پایه‌های پایه‌های هفتم و هشتم؛
- مارک^{۱۴} (۱۹۸۰) و کاوشگری اجتماعی^{۱۵} (۱۹۸۰) راهنمای آموزشی مارک. برای پایه‌های هشتم و نهم؛
- ناتاشا^{۱۶} (۱۹۹۶) گفتگوی ویگوتسکی وار^{۱۷}؛
- نوس^{۱۸} (۱۹۹۶) و راهنمای آموزشی آن با نام تصمیم‌گیری در مورد چه کار کردن^{۱۹} (۱۹۹۶) - تألیف مقالات متعدد در زمینه فلسفه برای کودکان و به‌ویژه در زمینه تفکر انتقادی، در مجله تفکر، فرافلسفه و ... لیپمن چارچوب نظری جنبش فلسفه برای کودکان را در کتاب فلسفه در کلاس درس (۱۹۸۰) تبیین کرد، او در این کتاب، ضمن انتقاد از نظام تربیتی موجود، معتقد بود که این نظام باید از نو طراحی شود، زیرا دچار سردرگمی است و حتی روش‌ها و رویکردهای جبرانی نیز نتوانسته‌اند این

^{۱۰} Lisa

^{۱۱} Ethical Inquiry

^{۱۲} Suki

^{۱۳} Writing How and Why

^{۱۴} Mark

^{۱۵} Social Inquiry

^{۱۶} Natasha: Wygotskian Dialogues

^{۱۷} Wygotskian Dialogues

^{۱۸} Nous

^{۱۹} Deciding What to Do

^۱ Elfie

^۲ Getting our Thoughts To gether

^۳ Pixie

^۴ Looking fo Meaningp

^۵ Kio and Gus

^۶ Wondering at the World

^۷ Harry Stattlemeier's Discovery

^۸ Philosophical Inquiry

^۹ Harry Prime

لیپمن

مقولات فلسفی یکپارچه می‌سازد. او سپس هدف‌های فلسفه برای کودکان را توضیح می‌دهد. او بهبود توانایی استدلال کردن، پرورش خلاقیت، رشد فردی و میان‌فردی، پرورش درک اخلاقی، پرورش توانایی معنی‌یابی در تجربه را از هدف‌های برنامه درسی فلسفه برای کودکان ذکر می‌کند. او در بخش دیگری از کتاب ملاحظات ارزشی و استانداردهای عملی برای به‌کارگیری فلسفه در برنامه‌های مدرسه را توضیح می‌دهد. سپس نحوه اداره بحث و گفت‌وگوی فلسفی را بیان می‌کند و سرانجام نحوه تشویق کودکان به منطقی بودن، ارتباط پژوهش فلسفی و اخلاقی را توضیح می‌دهد.

از ۱۹۸۰ م تاکنون، انتقادهای زیادی از مبانی نظری و عملی برنامه درسی لیپمن صورت گرفته است و او طی این سال‌ها و [تا زمان مرگ] تلاش کرده است از طریق کتاب‌ها و مقاله‌های متعدد به این انتقادات پاسخ دهد. برنامه فلسفه برای کودکان اکنون می‌رود که جای مستحکمی در نظریه‌های تربیتی برای خود باز کند (فائدی، ۱۳۹۵).

کتاب‌شناسی

فائدی، یحیی (۱۳۹۵) مدارس یادگیرنده مبانی نظری فلسفه برای کودکان. تهران: انتشارات مرآت.

Lipman, m (۱۹۶۷). What Happens in Art. New York: Appleton - Century Crofts.

----- (۱۹۶۹) Discovering Philosophy (1st edition, New York: Appleton Century Crofts. 2nd edition, Englewood Cliffs, Prentice Hall, ۱۹۷۷).

----- (۱۹۷۳) Dcontemporary Aesthetics. Boston: Allyn and Bacon.

----- (۱۹۷۴) Harry Stottlemeier's Discovery. N.J.: IAPC.

----- Philosophical Inquiry (Instructional Manual to Accompany Harry Stottlemeier's Discovery), with Ann Margaret Sharp (N.J.: IAPC, ۱۹۷۵). Philosophical Inquiry, with Ann Margaret Sharp and Frederick S. Oscanyan (N.J.: IAPC, ۱۹۷۹), co published with University Press, ۱۹۸۴.

نقص را بر طرف سازند و با شکست مواجه شده‌اند. به نظر او کودکان تشنه معنی هستند و برنامه درسی موجود نمی‌تواند این را به آنها بدهد. او برنامه درسی خود را بر اساس رویکرد مهارتی به سه سطح تقسیم‌بندی می‌کند: ۱. مهارت‌های سطح پایین شامل قصه‌گویی، عرضه دلیل، شکل‌دادن به سؤالات، برقراری رابطه، تشخیص دادن و مقایسه کردن؛ ۲. مهارت‌های سطح میانی شامل شکل‌دهی مفهوم، تشبیه استعاره و قیاس، مجموعه‌بندی، کشف ابهامات و شکاف‌ها، رابطه وسیله - هدف، رابطه کل - جزء، تمثیل، طبقه‌بندی؛ ۳. مهارت سطح بالا شامل شکل‌دهی مفهوم، عرضه دلیل، قیاس شرطی، قیاس قطعی، تعمیم، برگردان، استنباط متقارن و مجازی و استنباط فوری (لیپمن، ۱۹۸۰).

او برنامه درسی خود را به نحوی طراحی کرد که در قالب برنامه درسی موجود قرار گیرد و با مهارت‌های بنیادی خواندن، نوشتن و حساب کردن تضادی نداشته باشد. او مهارت استدلال کردن را نیز به منزله مهارتی بنیادی به مهارت‌های فوق اضافه می‌کند. او تفکر فلسفی را به منزله بنیادی برای همه مهارت‌ها و همه رشته‌ها در نظر می‌گیرد، او گفت‌وگو در قالب اجتماع پژوهشی^۱ که در کلاس درس تشکیل می‌شود را به مثابه روش اساسی برای یادگیری تفکر درباره همه موضوعات و رشته‌های درسی در نظر می‌گیرد و معتقد است که بدین‌وسیله می‌توان تفکر را در همه رشته‌ها و موضوعات درسی وارد کرد. به نظر او فلسفه در معنای فلسفیدن، حلقه گمشده نظام تربیتی است. او معتقد است، فلسفه با شگفتی آغاز می‌شود و شگفتی با معنی ارتباط دارد و معنی‌یابی زیربنای تفکر را تشکیل می‌دهد. او پژوهش اجتماعی، علمی و اخلاقی را با بررسی‌های فلسفی و

^۱ -social inquiry

New Jersey;IAPC, ۱۹۹۶)

یحیی قاندى

- -----Philosophy for Children (edited with Terrell Ward Bynam) (Oxford: Basil Blackwell, ۱۹۷۶).
- -----Lisa (۱۹۸۳) (N.J.: IAPC, ۱۹۷۶), ۲nd edition, IAPC.
- -----Ethical Inquiry, with Ann Margaret Sharp and Frederick S. Oscanyan (N.J.: IAPC, ۱۹۷۷) ۲nd ed., IAPC and UPA, ۱۹۸۵.
- Philosophy in the Classroom, with Ann Margaret Sharp and Frederick S. Oscanyan (۱st edition, N.J.: IAPC, ۱۹۷۷. ۲nd edition, Philadelphia: Temple University Press, ۱۹۸۰).
- Growing Up With Philosophy, ed. with Ann Margaret Sharp (Philadelphia: Temple University Press, ۱۹۷۸).
- Suki (N.J.: IAPC, ۱۹۷۸).
- Mark (N.J.: IAPC, ۱۹۸۰).
- Writing: How and Why (instructional manual to accompany Suki; N.J.: IAPC, ۱۹۸۰).
- Social Inquiry (instructional manual to accompany Mark; N.J.: IAPC, ۱۹۸۰).
- Pixie (N.J.: IAPC, ۱۹۸۱).
- Kio and Gus (N.J.: IAPC, ۱۹۸۲).
- Looking for Meaning (with Ann Margaret Sharp) (N.J.: IAPC, ۱۹۸۲) UPA, ۱۹۸۴.
- Wondering at the World (with Ann Margaret Sharp) (N.J.: IAPC, ۱۹۸۴).
- Elfie (N.J.: IAPC, ۱۹۸۷).
- Harry Prime (N.J.: IAPC, ۱۹۸۷).
- Philosophy Goes to School (Philadelphia: Temple U. Press, ۱۹۸۸).
- Getting Our Thoughts Together, with Ann Gazzard (Upper Montclair, NJ: IAPC, ۱۹۸۸).
- Thinking in Education (New York: Cambridge University Press, ۱۹۹۱; ۲nd edition, ۲۰۰۳).
- Thinking Children and Education (Dubuque, Iowa: Kendall/Hunt, ۱۹۹۳).
- Natasha: Vygotskian Dialogues (New York: Teachers College Press, ۱۹۹۶).
- Nous (New Jersey, I.A.P.C., ۱۹۹۶)
- Deciding What to Do (Instructional Manual to Nous,